

HE 32/2021 vp

Eduskunnan talousvaliokunta 16.3.2021
Timo Lappi

Ravintola-alan taloudellisesta merkityksestä ja tilasta

- Ravintolat työllistävät yrittäjät mukaan lukien 77 000 henkilöä.
- 30 prosenttia työntekijöistä on alle 26 –vuotiaita.
- Ravintola-alan liikevaihto aleni viime vuonna 1,5 miljardilla eurolla. Tosiasiassa tilanne on vielä pahempi, koska tammi- ja helmikuussa liikevaihto kasvoi. Anniskelu väheni viime vuonna 40 prosenttia.
- Ravintola-alan yritykset ovat vakavassa taloudellisessa hädässä (ks. seuraava dia). Erityisen paha tilanne on pääkaupunkiseudulla, johon viime kesäkään ei tuonut piristystä.
- Tuoreen jäsenkyselymme mukaan yli 30 prosenttia ravintola-alan yrityksistä arvioi olevansa konkurssiuhan alla tai lopettanut toimintansa syyskuuhun mennessä.

MA·RA

Ravintola-alan tilanne

- Ravintoloiden tappiot vuonna 2020 erittäin suuret
  - Suomen BKT laski vajaat 3 prosenttia
  - Matkailun kokonaiskysyntä väheni noin 42 prosenttia
  - Ravintoloiden liikevaihto väheni noin neljänneksellä

- V. 2019 ravitsemistoiminnan yritysten liikevaihto oli noin 5,9 mrd. euroa => v. 2020 liikevaihto laski noin 4,4 mrd. euroon
- V. 2020 anniskelumyynti (100 % alkoholi) laski 40,7 prosenttia
- Ravintoloissa vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä 57 000 työllistä = 22 000 vähemmän kuin vuotta aiemmin
- Ravintoloiden liikevaihto laski 2020 huhti-toukokuussa (ravintolasulku) n. 570 milj. euroa
- MaRan jäsenkyselyn (8.3-12.3.2021) mukaan 2021 syyskuuhun mennessä noin 30 prosenttia ravintola-alan yrityksistä on lopettanut tai konkurssiuhan alla

Lähde: Tilastokeskus, MaRa

Koronapandemian vaikutuksia ravintola-alaan

Matkailun kokonaiskysyntäarviot (mrd. euroa), TEM 22.2.2021

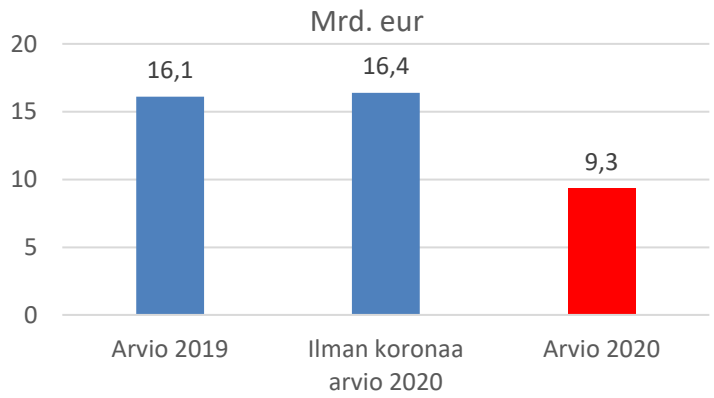

Tilastokeskus: työpäiväkorjattu liikevaihtoindeksi (15.3.2021) v. 2020, muutosprosentti

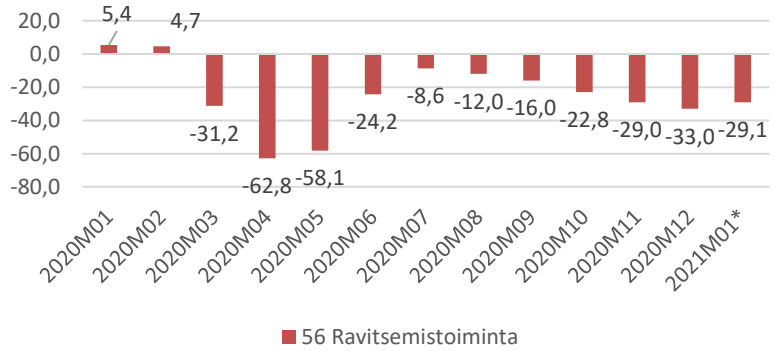

Alkoholin (100 % alkoholi litroina) myynti v. 2020 myyntikanavittain, vuosimuutos, % (Valvira)

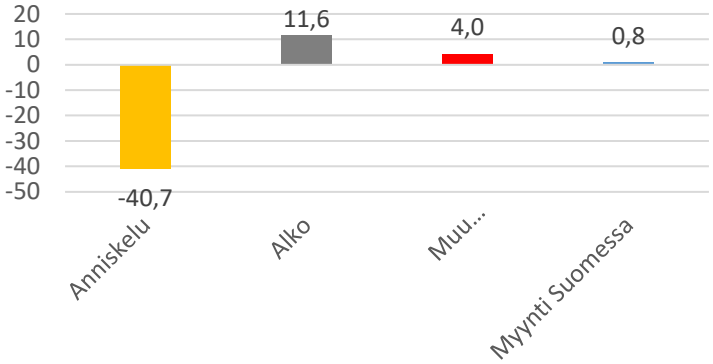

Miten näet yrityksesi tilanteen kuuden kuukauden kuluttua tästä hetkestä?

MaRan jäsenkysely 4.3-8.3.2021: yritys on konkurssiuhan alla tai lopettanut toimintansa

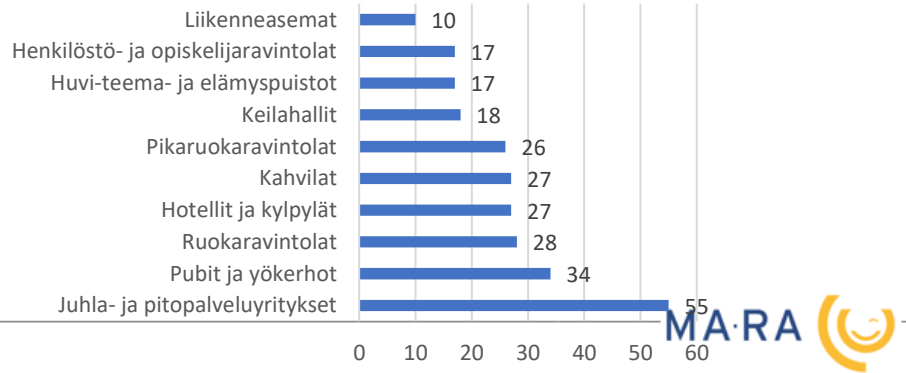

Lähde: Tilastokeskus, TEM, Valvira, MaRa

Yrittäjien ja työntekijöiden tilanne

- Yrittäjät ja työntekijät ovat taloudellisesti ja henkisesti lopussa. Koronakriisi ja rajoitustoimet ovat tuhonneet tuhansien yrittäjien elämäntyön, ovat viemässä elinkeinon, henkilökohtaisen omaisuuden ja mielenterveyden.
- Työntekijät ja heidän perheensä ovat yhtä vaikeassa tilanteessa.

Ravintoloiden osuus epidemian leviämisessä

- HE:n mukaan ravintoloissa on varmuudella voitu todentaa 515 tartuntaa viikoilla 1-8. THL:n viikkoinfojen mukaan kokonaistartuntojen määrä on samalla ajalla 21 158. Ravintoloissa todetut tartunnat ovat 2,4 % kaikista tartunnoista.
- HE:ssa väitetään, että ravintolassa tapahtuneet tartunnat muodostavat huomattavan osan kodin ulkopuolella tapahtuneista tarunnoista. HE:ssä ei ole vakuuttavasti perusteltu, mihin tämä näkemys perustuu. Nämä tiedot ovat yrittäjien ja työntekijöiden oikeusturvan kannalta välttämättömiä.
- Monissa Euroopan maissa ravintolat ovat olleet suljettuina useita kuukausia ilman, että tartunnat ovat merkittävästi alentuneet (ennen rokotusten vaikutusta).
- HE:ssä ei ole lainkaan käsitelty sitä, mitä yöravintolatoiminnan kieltäminen ja juhlimisen siirtyminen koronakontrollin ja –lainsäädännön ulottumattomiin yksityistiloihin ja alkoholin käytön siirtyminen kokonaan koteihin merkitsee viruksen leviämiselle ja alkoholihaitoille.

MA·RA

Pääosin ruokaa tarjoilevat ravintolat

- Lakiesityksen mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää, että vain puolet asiakaspaikoista saa olla käytössä, anniskelu loppuisi klo 17.00 ja ravintola sulkisi ovensa klo 18.00.
- Näin ankarilla toiminnan rajoituksilla illalla asiakkaille ruokaa tarjoilevat ravintolat eivät avautuisi → kyseessä on sulun jatkaminen toisella nimellä ja ilman valtion maksamaa sulkukorvausta.
- HE:ssä ei ole perusteltu sitä, miksi pääosin ruokaa tarjoileville ravintoloille voitaisiin asettaa näin ankarat toiminnan rajoitukset.
- HE:n perusteluissa todetaan, että ravintoloilta voidaan edellyttää pakollista pöytävarausta → vaatimus on mahdoton toteuttaa esimerkiksi lounas-, henkilöstö-, opiskelija-, pikaruoka- ja liikenneasemien ravintoloissa → voidaan toteuttaa illallisia tarjoavissa ravintoloissa klo 18.00 jälkeen ja lieventää muita rajoitustoimia. Pöytävarausta voidaan edellyttää vain leviämisvaiheen alueille.

MA·RA

Pääosin ruokaa tarjoilevat ravintolat

- **MaRa esittää, että valtioneuvoston oikeutta rajoittaa ruokaravintoloiden toimintaa supistetaan merkittävästi. Esitetyt toimet eivät ole välttämättömiä eivätkä oikeasuhtaisia aiheutettuihin vahinkoihin nähden.**
- **Enimmäisrajoitustoimien pitäisi olla myös epidemian torjunnan tasolla kaksi: käytössä 75 enintään prosenttia asiakaspaikoista, anniskelu loppuisi klo 20.00 ja sulkeminen klo 21.00. Mahdollistaisi yhden kattauksen.**
- **Jos ravintolalla on käytössä (pakollinen) pöytävaraus, klo 18 jälkeen, ravintola voisi anniskella klo 22.00 asti ja olla auki klo 23.00 asti.**

MA·RA

Pääosin alkoholijuomia tarjoavat ravintolat

- Hallitus toteaa esityksensä sivulla 15, että anniskelupainotteisten ravintoloiden toiminta ei olisi käytännössä mahdollista, jos anniskelu- tai aukioloaikaa rajoitetaan merkittävästi nykyisestä.
- Asetuksella 5.3.2021 voimaantulleet rajoitustoimet lopettivat käytännössä yökerhojen ja karaokeravintoloiden toiminnan, tämä laki lopettaisi myös pubien toiminnan.
- Pubeissa asiakkaat istuvat valitsemissaan seurueissa, liikkumista pubeissa rajoitettu myös asetuksella.
- **Jotta pubit voisivat toimia edes jotenkin, niille tulisi sallia vähintään puolet asiakaspaikoista, anniskelu klo 20.00 asti ja aukiolo klo 21.00 asti.**

MA·RA

Pääosin alkoholijuomia tarjoavat ravintolat

- Eikö olisi reilumpaa, että anniskelupainotteiset ravintolat pidettäisiin suljettuina ja valtio maksaisi täysimääräisesti kiinteät joustamattomat kulut sulun ajalta, jos hallituskin katsoo jo etukäteen, etteivät nämä ravintolat voi toimia kannattavasti.

Ulko- ja sisätilojen erottaminen toisistaan

- Lain mukaan valtioneuvostolla on oikeus säännellä ravintoloiden sisä- ja ulkotiloja yhtä tiukasti. Ei välttämätöntä eikä oikeasuhtaista.
- **Ulkotilojen osalta riittävää, että ravintola huolehtii hygieniavaatimuksista ja riittävän etäisyyden säilymisestä eri seurueiden välillä. Myös anniskelu- ja aukioloaikasäännökset voisivat olla lievempiä kuin sisätiloissa.**

Ravintoloille aiheutuvien vahinkojen korvaaminen

- Ravintolayrityksillä ei ole mitään rahoituskanavaa, josta sulun tai tiukkojen rajoitustoimien aikaisiin joustamattomiin kiinteisiin kuluihin saataisiin rahoitusta.
- On esitetty, että valtion korvatessa yrityksille koronaviruksen ja rajoitustoimien aiheuttamia tappioita, yritykset voisivat suunnitella toimintaansa niin, että valtion tuet maksimoituisivat → tämä on käytännön elämälle täysin vieras ajatus. Yritykset taistelevat olemassaolostaan ja työpaikoista.
- **Ravintolayrityksille sulusta ja tiukoista rajoitustoimista aiheutuneet joustamattomat kiinteät kulut tulee korvata täysimääräisesti. Tämä koskee myös suuria yrityksiä, jotka ovat isoja työllistäjiä ja verojen maksajia.**

MA·RA

58 a § Ravitsemisliikkeiden toiminnan väliaikainen rajoittaminen tartuntataudin leviämisen estämiseksi

- **MaRa esittää, että säännöksen 2 ja 3 momenttiin tehdään lausuntomme sivulla 7 tarkoitetut muutokset, joita olemme edellä perustelleet.**